პროლეტარებო, ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მშრომელთა დეპუტატების საბჭოების ორგანო

КОМУНИСТИ ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО и ТБИЛИССКОГО КОМИТЕТОВ КП (б) ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

კარასქევი, 20 ოქტომბერი, 1944 წ. № 212 (7165). ფასი 20 კაპ.

ბრძანება
უმაღლესი მთავარსარდლისა
გენერალ-პოლკოვნიკ პეტროვს

უკრაინის მე-4 ფრონტის ჯარებმა, რომელნიც შეტევას განაგრძობენ, გადალახეს კარპატის ქედი, დაიკავეს ლუპკოვის, რუსკის, უჟოკის, ვერეცკის, ვიშკოვის, იაბლონიცის, თათართა უღელტეხილები და ჩეხოსლოვაკიის ტერიტორიის სიღრმეში წინ წაიწიეს 20-დან 50 კილომეტრამდე 275 კილომეტრ სიგრძის ფრონტზე.

**შეტევის მსვლელობაში ფრონტის ჯარებმა დაიკავეს ჩეხოსლოვაკიის ქალაქები კერენშ

ჭიათურელები ახალ-ახალ წარმატებას აღწევენ

ჭიათურა („კომუნისტის“ საკუთარი კორესპონდენტისაგან). ტრესტის ყველა უბანში გაცხოველებული მუშაობაა ქვანახშირის მოპოვების წლიური გეგმის ვადამდე შესრულებისათვის. მოწინავე კვლავ ლენინის სახელობის შახტია. ამ შახტში ყველას გაუსწრო ლევან ვაშაკიძის უბანმა, რომლის ყველა ცვლა გეგმას გადაჭარბებით ასრულებს. კარპე მაწკეპლიძის ცვლამ ოქტომბრის 14 დღის გეგმა 145 პროცენტით შეასრულა. მნგრეველმა ა. დარსაძემ ოქტომბრის პირველ დეკადაში 219 ტონა ქვანახშირი მოანგრია გეგმის გადამეტებით. ასევე პ. ხვედელიძემ, ა. ბოჭორიშვილმა, შ. აფხაიძემ, ი. გვენეტაძემ და სხვ. ყველა ცვლის ენერგიული მუშაობით ლენინის სახელობის შახტმ 14 დღის გეგმა 141 პროცენტით შეასრულა და სამშობლოს გეგმის გადამეტებით 511 ტონა ქვანახშირი მისცა.

საოქტომბრო შეჯიბრებაში დაწინაურდნენ ისეთი უბნებიც, რომლებიც წინათ ძლიერ ჩამორჩებოდნენ. პირველი უბანი (უფროსი ნ. ცერცვაძე) წინათ გეგმას ვერ ასრულებდა, ახლა იგი ყოველდღიურად 20-30 ტონა ქვანახშირს იძლევა გეგმის გადამეტებით. უბანში არიან ისეთი ადამიანები, რომლებმაც 14 დღეში მთელი თვის გეგმები შეასრულეს: მ. გოგოლაშვილი, ა. ცნობილაძე და სხვ.

გელათის მაღარომ შეინარჩუნა გარდამავალი დროშა

ტყიბული („კომუნისტის“ საკუთარი კორესპონდენტისაგან). შეჯამებულია ტყიბულქვანახშირის ტრესტის შახტების უბნების, ცვლების, ბრიგადებისა და მეშახტეების შეჯიბრების სექტემბრის შედეგები. გელათის მაღაროს კოლექტივმა (გამგე ამხ. პ. ლებანიძე, პარტბიუროს მდივანი ბ. კობახიძე) სექტემბერში ქვანახშირის ამოღების გეგმა 109,1 პროცენტით შეასრულა, შრომის ნაყოფიერება გაზარდა 7 პროცენტით და ქვანახშირის თვითღირებულება 8 პროცენტით შეამცირა. ამ მაჩვენებლებით გელათის მაღაროს სექტემბერშიც შეინარჩუნა საქართველოს კ. პ. (ბ) ტყიბულის რაიკომის, ტყიბულქვანახშირის ტრესტისა და მეშახტეთა პროფკავშირის რაიკომის გარდამავალი წითელი დროშა. გელათელი მაღაროელები წარმატებით განაგრძობენ მუშაობას ოქტომბერშიც. ისინი გადაჭარბებით ასრულებენ ქვანახშირის ამოღების სადღეღამისო გეგმებს.

ლენინის სახელობის შახტის მეხუთე საექსპლოატაციო უბანმა (უფროსი მედალოსანი გ. ფანჩულიძე) სექტემბერში გეგმა 37 პროცენტის გადაჭარბებით შეასრულა, მანვე მოიპოვა სახელწოდება ტრესტის საუკეთესო უბნისა. საუკეთესო ცვლის სახელწოდება ამ უბნის იმ ცვლამ მოიპოვა, რომელსაც ამხ. ი. გაბრიაძე ხელძღვანელობს. ი. გაბრიაძის ცვლამ ქვანახშირის ამოღების სექტემბრის გეგმა 142,3 პროცენტით შეასრულა. ამხ. ფანჩულიძის უბანსა და გაბრიაძის ცვლას მიეკუთვნა ტრესტისა და მეშახტეთა პროფკავშირის რაიკომის გარდამავალი დროშები.

დ. ჟათამაძე

თესვის ვადები ირღვევა

ზარელი („კომუნისტის“ სპეციალური კორესპონდენტისაგან). სამემოდგომო თავთავიანი მარცვლეული კულტურების თესვის ვადები ირღვევა. ჩამორჩენილია საშემოდგომო და მზრალად ხვნის გეგმების შესრულება.

ახალსოფლის კოლმეურნეობამ შემოდგომაზე გეგმით 340 ჰექტარი უნდა დათესოს, აქ ყოველდღიურად შეუძლიათ ამუშაონ 5 გუთნეული. მაგრამ ეს შესაძლებლობა გამოყენებული არ არის. მსგავსი მდგომარეობაა ზემოხვედურეთის, დვანის, რუისის, კეხოჯვრის, სამწერისის, ოქროსოფლის, სანებელის და მოხისის პირველი მაისის სახელობის კოლმეურნეობებში. ზოგიერთ კოლმეურნეობაში სათესი მასალის დიდი ნაწილი გაუწმენდავია.

ქარელის მტს-ი ცუდად მუშაობს. მესამე ინტერნაციონალის სახელობის კოლმეურნეობაში მტს-ს 300 ჰექტარი უნდა მოეხნა, მოხნა მხოლოდ 30 ჰექტარი. „სტზ“ მარკის ტრაქტორები, რომლებსაც შ. სანდაძე და გ. სარქისოვი მართავენ, დაზიანების გამო ორი კვირაა უქმად დგანან მინდორში. ამავე კოლმეურნეობის ნაკვეთზე 8,9 და 10 ოქტომბერს მომცდარი იყო ტრაქტორი „უნივერსალიც“.

ტრაქტორისტებს სათანადო დახმარებას არ უწევს ზოგიერთი კოლმეურნეობის ხელმძღვანელი. ქვეწარტკოცის კოლმეურნეობამ (თავმჯდომარე ა. ცაბაძე) ტრაქტორისტებს არ მოუწყო ღამის გასათევი ბინა, დაუგვიანა წყლის მიწოდებაც.

ტ. თოდრაძე

სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების დამზადებათა გეგმების შესრულება

საქართველოს სს რესპუბლიკამ 1944 წლის მესამე კვარტალის სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების დამზადებათა გეგმები წარმატებით შეასრულა. ხორცის დამზადების გეგმა შესრულებულია 114,9 პროცენტით, რძისა — 103,8 პროცენტით, ბრინჯი ყველისა — 135,1 პროცენტით, მატყლისა — 112,7 პროცენტით, ტყავეულეულისა: მსხვილის — 111,4 პროცენტით, წვრილისა — 109,4 პროცენტით, ღორის ხორცის დამზადებისა — 117,3 პროცენტით და ბოსტნეულისა — 102,7 პროცენტით. მთავრდება კვერცხისა და კარტოფილის დამზადების გეგმის შესრულებაც. 1 ოქტომბრისათვის ვადამდე შესრულებულია პურის, თივის და ბრინჯი ყველის დამზადების წლიური გეგმები.

საქართველოს სს რესპუბლიკაში სსრ კავშირის დამზადებათა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულის სამმართველოსთან არსებულმა უფროსმა განიხილა 1944 წლის მესამე კვარტალში სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების დამზადებათა გეგმების შესრულების შედეგები და სოციალისტურ შეჯიბრებაში გამარჯვებულად სცნო დამზადებათა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულთა შემდეგი სამმართველოები:

ლაგოდეხის რაიონი (რწმუნებული ამხ. მესხიშვილი), რომელსაც მიეკუთვნა პირველი პრემია და გადაეცა საქართველოს სს რესპუბლიკაში დამზადებათა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულის გარდამავალი წითელი დროშა, რომელიც მეორე კვარტალში მოკუთვნებული ჰქონდა გორის რაიონს; სამტრედიის რაიონი (რწმუნებული ამხ. ტორონჯაძე), რომელსაც მიეკუთვნა მეორე პრემია; ყარაიის რაიონი (რწმუნებული ამხ. ს. დემირჩოღლიანი), რომელსაც მიეკუთვნა მესამე პრემია.

მესამე კვარტალის ყველა სახის დამზადებათა გეგმები შეასრულეს აგრეთვე ხობის (რწმუნებული ამხ. რუსია), ჩხარის (რწმუნებული ამხ. დადუნაშვილი) და ქუთაისის (რწმუნებული ამხ. ქორქოსაძე) რაიონებმა.

ჟიურიმ აღნიშნა კარგი მუშაობა მესამე კვარტალის გეგმების შესასრულებლად სსრ კავშირის დამზადებათა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულისა გორის, წალკის, ქარელის, ცხაკაიის, ზუგდიდის, აბაშის, ახალციხის, ბორჩალოს, საგარეჯოს, წითელწყაროს, ზესტაფონის, მაიაკოვსკის, ორჯონიკიძის, ლანჩხუთის, გურჯაანის, თბილისის რაიონებში და აფხაზეთის ასს რესპუბლიკაში.

ჟიურიმ განსაკუთრებით აღნიშნა, რომ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების სავალდებულო ჩაბარებათა წლიური გეგმები 1 ოქტომბრისათვის შეასრულეს წალენჯიხის (რწმუნებული ამხ. კონჯარია), წყალტუბოს (რწმუნებული ამხ. საკანდელიძე) და თეთრიწყაროს (რწმუნებული ამხ. ლონდარიძე) რაიონებმა.

ჩაის ფოთლის კრეფა

(ტრესტ „საქჩაის“ 15 ოქტომბრის ცნობებით)

რაიონები	წლიური გეგმის შესრულება პროცენტებით	ოქტომბრის გეგმის შესრულება წინა თვეების დანაკლისის ჩათვლით პროცენტებით	რაიონები	წლიური გეგმის შესრულება პროცენტებით	ოქტომბრის გეგმის შესრულება წინა თვეების დანაკლისის ჩათვლით პროცენტებით
ბათუმი	104,6	150,5	ქუთაისი	101,7	18,6
ქობულეთი	95,3	51,6	წყალტუბო	106,5	5,0
გალი	100,3	105,2	ტყიბული	102,6	38,8
ოჩამჩირე	100,2	103,0	ცხაკაია	98,7	39,0
გულრიფში	110,6	—	აბაშა	102,0	—
სოხუმი	156,0	—	გეგეჭკორი	98,5	80,1
გუდაუთი	101,7	—	ზუგდიდი	95,1	39,4
მახარაძე	95,9	45,8	წალენჯიხა	101 4	39,8
ჩოხატაურ	96,7	37,9	ჩხოროწყუ	96,4	21,7
ლანჩხუთი	87,7	25,4	ხობი	102,0	56,7
სამტრედია	105,3	52,5	ჩხარი	115,0	5,0
წულუკიძე	101,8	19,2	ზესტაფონი	58,0	3,4

ქობულეთის, მახარაძის, ზუგდიდის რაიონების ცნობები არასრულია.

მზრალად ხვნა და საშემოდგომო თესვა კოლმეურნეობებში

(საქმეიწსახკომის 15 ოქტომბრის ცნობებით)

რაიონები	მზრალად ხვნის გეგმის შესრულება პროცენტებით	თავთავიანი მარცვლეული კულტურების თესვის გეგმის შესრულება პროცენტებით	რაიონები	მზრალად ხვნის გეგმის შესრულება პროცენტებით	თავთავიანი მარცვლეული კულტურების თესვის გეგმის შესრულება პროცენტებით
ქუთაისი		8,3	წალკა	34,8	
ჭიათურა		25,4	დუშეთი	12,1	70,7
საჩხერე		64,2	თეთრიწყარო	33,9	49,7
ორჯონიკიძე		101,0	თიანეთი	5,0	69,6
ონი		52,1	გურჯაანი	8,3	33,4
ამბროლაური		40,6	სიღნაღი	9,1	26,6
ცაგერი		65,5	წითელწყარო	22,3	32,7
სამხრეთ-ოსეთის ა. ო.	77,6	15,5	თელავი	6,0	40,6
ახალქალაქი	59,2	102,8	ყვარელი	15,2	34,2
ბოგდანოვკა	51,3		ლაგოდეხი	22,9	33,2
ახალციხე	57,3	30,2	თბილისი	15,1	87,5
ადიგენი	68,3	24,4	მცხეთა	20,6	61,3
ასპინძა	102,9	44,4	ყარაია	17,2	36,4
ხაშური	87,9	24,0	ბორჩალო	31,1	26,0
ქარელი	69,4	31,6	ბოლნისი	9,5	3,6
გორი	49,2	71,9	საგარეჯო	0,7	52,5
კასპი	24,3	55,6	ბაშკირეთი	15,8	47,5
ბორჯომი	39,5	12,3			

დეკეფეები

მდგომარეობა უნგრეთში

ჩერნოვცი, 17 ოქტომბერი. (საკდესი). წინანდებურადვე ძნელია ზუსტი წარმოდგენა იქონიო უნგრეთის მდგომარეობის შესახებ. ბუდაპეშტის რადიო კვლავ გერმანელებისა და ფერენც სალაშის ფაშისტური ხროვის ხელშია, სალაშისა, რომელმაც შეჰქმნა ბერლინიდან მიღებულ ბრძანებათა სრულიად მორჩილი მარიონეტული „მთავრობა“. ამავე დროს, როგორც სჩანს, კვლავ არსებობს ჰორტის მომხრეთა მთავრობაც.

გერმანული პროპაგანდა ცდილობს შეჰქმნას შთაბეჭდილება, თითქოს სალაშის „მთავრობის“ მდგომარეობა საკმაოდ მტკიცე იყოს ამბსათვის, რომ ჰიტლერული გერმანიის მხარეზე შეინარჩუნოს უნგრეთი. მაგრამ თვითონ სალაშისა და მისი „მინისტრების“ განცხადებების კილოდან და შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ ახალ „მთავრობას“ არათუ რაიმე არსებითი დასაყრდენი არ მოეპოვება არმიასა ან მოსახლეობაში, არამედ უნგრეთში მეტად ფართოდ არის გავრცელებული ანტიგერმანული განწყობილება, ომიდან გამოსვლის მისწრაფება და სალაშის „მთავრობა“ უძლიერეს წინააღმდეგობას ხვდება.

რეგენტ ჰორტისადმი ერთგულება შეინარჩუნა უნგრეთის არმიის მრავალმა გენერალმა. ეს თუნდაც იქიდან სჩანს, რომ ფერენც სალაშის ერთ-ერთი პირველი აქტი იყო ბრძანება უნგრეთის 1-ლი არმიის სარდალ გენერალ-პოლკოვნიკ ბელა მიკლოშის გადაყენების შესახებ და მის ნაცვლად გენერალ-ლეიტენანტ ლასლოს დანიშვნა. გადაყენებულია აგრეთვე უნგრეთის მე-2 არმიის სარდალი გენერალ-პოლკოვნიკი კვრეში. მის ნაცვლად სალაშემ დანიშნა გენერალ-ლეიტენანტი მაიორი.

ჰორტის პროგრამა, რომელიც ომიდან გამოსვლას ითვალისწინებს, როგორც სჩანს, მეტად ცხოველ გამოხმაურებას პოულობს ჯარში. სალაშემ გამოაქვეყნა ბრძანება, რომლითაც „თავისუფლება“ ჯარისაცებისა და ოფიცრებს რეგენტ ჰორტისათვის მიცემული ფიცისაგან და მოუწოდებს არმიას ახალი ფიცი დასდოს სალაშის „მთავრობის“ ერთგულებაზე.

სალაშის „მთავრობის“ მინისტრთა ბრძანებები და მიმართვები სავსეა ისტერიული მოწოდებებით უნგრელი ხალხისადმი და უნგრეთის არმიისადმი—არ მიატოვონ უნგრეთის გერმანელი „მოკავშირე“, აგრეთვე სავსეა მკაცრი მუქარით „მხდალთა და სულმოკლეთა“ მიმართ. ახალი „თავდაცვის მინისტრი“ გენერალი კაროლ ბერეცკი თავის ბრძანებაში იმუქრება, ყველა ის უნგრელი, რომელიც უარს იტყვის გერმანიის მხარეზე ბრძოლაში მონაწილეობაზე, მიჩნეულ იქნება ისეთ პირად, რომელსაც „არ გააჩნია ნაციონალური გრძნობა“ და გიფრთხილებს იძლევა ისინი „განდეგილნ იქნებიან ერის რიგებიდან“, ესე იგი გაქცეულნ იქნებიანო. უნგრეთის მეორე „მინისტრი“ რაინეში მოსახლეობისადმი მიმართვაში იმუქრება, რომ „მთავრობა“, რომელსაც ის წარმოადგენს, შესძლებს „უზრუნველჰყოს მტკიცე წესრიგი მის განკარგულებაში არსებულ ყველა საშუალებით“, და რომ ეს „მთავრობა“ არ დაუშვებს, რომ „ვინმე თავს დაესხას ქურდულად“ იმათ, ვინც თანახმაა განაგრძოს ბრძოლა და გერმანიის ერთგული რჩება.

დღემდე არავითარი ცნობა არ ჰრის, თუ რა ბედი ეწია ან სად იმყოფება რეგენტი ჰორტი.

ჩერნოვცი, 17 ოქტომბერი. (საკდესი). გვიან საღამოს ბუდაპეშტის რადიომ გადასცა სალაშის „მთავრობის“ წევრ გაბორ ვაინას მოწოდება. მოწოდება ცხადყოფს, რომ სალაშის „მთავრობის“ რეალური ძალაუფლება ფრიად უმნიშვნელოა და ეს „მთავრობა“ უნგრეთის მოსახლეობის უძლიერეს წინააღმდეგობას ხვდება. გაბორ ვაინა მოითხოვს, რომ „ყოველი უნგრელი თავის პოსტზე დარჩეს“, და იმუქრება, რომ „ვინც მთელ ძალას მუშაობას არ ახმარებს, მესაბოტაჟედ ჩაითვლებაო“. გაბორ ვაინა დასძენს, „მესაბოტაჟეები უმაღლესი სასჯელით დაისჯებიანო“.

ამრიგად, გაბორ ვაინას მოწოდება მოწმობს, რომ სალაშის ფაშისტური ხროვის წინააღმდეგ მიმართული გაფიცვა გრძელდება.

გაბორ ვაინა ცდილობს თავის მოწოდებაში სასტიკი სასჯელით დააშინოს უნგრეთის მოსახლეობა, რომელიც სალაშის ბრძანებებს არ ეორჩილება.

ჩერნოვცი, 18 ოქტომბერი. (საკდესი). სალაშის ხელისუფალთა მოწოდებანი და განკარგულებანი, რომლებსაც ბუდაპეშტის რადიო გადასცემს, მოწმობენ, რომ ვითარება ბუდაპეშტში კვლავ ფრიად დაძაბულია და რომ სალაშის ხროვა მოსახლეობის უძლიერეს წინააღმდეგობას ხვდება.

ბუდაპეშტის პოლიციის უფროსმა რადიოთი გამოაქვეყნა ბრძანება, რომლითაც კვლავ იდასტურებს, რომ მოსახლეობას კატეგორიულად აკრძალული აქვს სამზე მეტი კაცისაგან შემდგარ ჯგუფებად შეიკრიბოს არა მარტო ქუჩებში, არამედ ბინებშიც. ბრძანებაში ნათქვამია, რომ დაღამების შემდეგ ქუჩებში ყოფნა შეუძლიათ მხოლოდ პოლიციის ორგანოების წარმომადგენლებს, გერმანელ და უნგრელ სამხედრო მასტრთან, აგრეთვე კომუნალურ საწარმოთა მუშა-მოსამსახურეებს, თუ ეს გამოწვეულია სამსახურებრივი საჭიროებით. ბუდაპეშტში ჩასულმა პირებმა თავიანთი სამგზავრო ბილეთით უნდა დადასტურონ, რომ ამა და ამ დღეს ჩავიდნენ რკინიგზით ან გემით, და ასევე მოვალენი არიან დაუყოვნებლივ წავიდნენ თავიანთ სახლში. ქუჩებში მიმოსვლა ნებადართულია აქვთ მხოლოდ განსაკუთრებულ განმასხვავებელ ნიშნიან სამხედრო ავტომობილებსა და გერმანულ ნომრიანიან ავტომობილებს. პოლიციის უფროსი გაფრთხილებას იძლევა, რომ ამ განკარგულების დარღვევას მოჰყვება დაუყოვნებლივი დაპატიმრება.

უნგრეთის გენერალური შტაბის უფროსმა ბრძანება გამოსცა, რომელშიც აღნიშნავს, რომ ბევრმა უნგრელმა ჯარისკაცმა და ოფიცერმა „დაარღვია თავისი მოვალეობა“ და თვითნებურად დასტოვა ნაწილი. გენერალური შტაბის უფროსმა წინადადება მისცა ამ პირთ დაბრუნდნენ უახლოეს ნაწილებში. ამასთან, ისიც, ვინც ამას 20 ოქტომბრის შუადღემდე შეასრულებს, პპირდება სასჯელისგან განთავისუფლებას. ამ ჯარისკაცებსა და ოფიცრებს, რომლებიც აღნიშნული ვადისათვის არ დაბრუნდებიან, როგორც ბრძანებაში ნათქვამია, გადასცემენ სველ სასამართლოს და ისინი სიკვდილით დაისჯებიან. ასევეა ბრძანება გამოაქვეყნა რადიოთი ბუდაპეშტის გარნიზონის კომენდანტმაც.

სალაშის „მთავრობის“ შინაგან საქმეთა მინისტრმა — რაინაშმა რადიოთი მიმართა მოსახლეობას და სასტიკად დაემუქრა ებრაელ მოსახლეობას, რითაც ერთხელ კიდევ დადასტურა, რომ სალაშის „მთავრობა“ ბერლინის მითითებით მოქმედებს. მან მოსახლეობა გაფრთხილა, რომ მზადდება ახალი ანტებრაული განკარგულებანი, რომელთა დარღვევა დასჯდება „საგანგებო დროის კანონების მიხედვით“, ესე იგი სიკვდილით, თუ რა ხასიათის არის ახალი „ანტისემიტური ანტისემიტური დეკრეტები, რომელებსაც სალაშის „მთავრობა“ ამზადებს და რომ მზადდება უნგრეთის ებრაელი მოსახლეობის მასობრივი ელტა, ამას მოწმობს ბუდაპეშტის პოლიციის უფროსის განკარგულება, რომელიც ებრაელებს უკრძალავს იმ სახლებიდან გამოსვლას, სადაც ისინი ცხოვრობენ. ამ სახლების ჭიშკრები დაკეტილი უნდა იყოს დღე და ღამ. ბრძანებაში ნათქვამია, რომ არაებრაული წარმომობის პირს არა აქვს უფლება ებრაელები ინახულოს.

საომარი მოქმედება დასავლეთ ევროპაში

ლონდონი, 19 ოქტომბერი. (საკდესი). მოკავშირეთა საექსპედიციო ძალების უმაღლესი სარდლობის შტაბის ცნობაში ნათქვამია: შელდის სამხრეთით მოკავშირეთა ჯარებმა ბრესკენსიდან წინ წაიწიეს დაახლოებით 3 ათასი იარდით. მოკავშირეებმა წარმატება მოიპოვეს სკოონდეიკეს აღმოსავლეთით და ეიზენდეიკეს სამხრეთით. ჰოლანდიაში სოლად შეჭრის რაიონის აღმოსავლეთ ნაწილში დღეს დილიდ დაკავებულია ვენრაი.

მოკავშირეთა ჯარების ნაწილები ბრძოლებს ეწევიან ყოველი სახლისათვის აახენში. მტერი შეუპოვარ წინააღმდეგობას გვიწევს. ავიაგამანადგურებლები და გამანადგურებელი ბომბდამშენები ურტყამდნენ შენობებს ქალაქის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, სადაც მტრის ჯარები გამაგრდნენ. უშუალოდ აახენის ჩრდილოეთით მოკავშირეთა ნაწილებმა დიდძალი ტანკები აიღეს. ბრძოლა ამ ადგილებში ძალიან ძნელია, ამბობენ, ეს ადგილები ბუნებრივ ციხეებად ქცეულა. ბუდაპეშტის რადიო კვლავ გერმანელებისა და ფერენც სალაშის ფაშისტური ხროვის ხელშია, სალაშისა, რომელმაც შეჰქმნა ბერლინიდან მიღებულ ბრძანებათა სრულიად მორჩილი მარიონეტული „მთავრობა“. ამავე დროს, როგორც სჩანს, კვლავ არსებობს ჰორტის მომხრეთა მთავრობაც.

გერმანული პროპაგანდა ცდილობს შეჰქმნას შთაბეჭდილება, თითქოს სალაშის „მთავრობის“ მდგომარეობა საკმაოდ მტკიცე იყოს ამბსათვის, რომ ჰიტლერული გერმანიის მხარეზე შეინარჩუნოს უნგრეთი. მაგრამ თვითონ სალაშისა და მისი „მინისტრების“ განცხადებების კილოდან და შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ ახალ „მთავრობას“ არათუ რაიმე არსებითი დასაყრდენი არ მოეპოვება არმიასა ან მოსახლეობაში, არამედ უნგრეთში მეტად ფართოდ არის გავრცელებული ანტიგერმანული განწყობილება, ომიდან გამოსვლის მისწრაფება და სალაშის „მთავრობა“ უძლიერეს წინააღმდეგობას ხვდება.

რეგენტ ჰორტისადმი ერთგულება შეინარჩუნა უნგრეთის არმიის მრავალმა გენერალმა. ეს თუნდაც იქიდან სჩანს, რომ ფერენც სალაშის ერთ-ერთი პირველი აქტი იყო ბრძანება უნგრეთის 1-ლი არმიის სარდალ გენერალ-პოლკოვნიკ ბელა მიკლოშის გადაყენების შესახებ და მის ნაცვლად გენერალ-ლეიტენანტ ლასლოს დანიშვნა. გადაყენებულია აგრეთვე უნგრეთის მე-2 არმიის სარდალი გენერალ-პოლკოვნიკი კვრეში. მის ნაცვლად სალაშემ დანიშნა გენერალ-ლეიტენანტი მაიორი.

ჰორტის პროგრამა, რომელიც ომიდან გამოსვლას ითვალისწინებს, როგორც სჩანს, მეტად ცხოველ გამოხმაურებას პოულობს ჯარში. სალაშემ გამოაქვეყნა ბრძანება, რომლითაც „თავისუფლება“ ჯარისაცებსა და ოფიცრებს რეგენტ ჰორტისათვის მიცემული ფიცისაგან და მოუწოდებს არმიას ახალი ფიცი დასდოს სალაშის „მთავრობის“ ერთგულებაზე.

სალაშის „მთავრობის“ მინისტრთა ბრძანებები და მიმართვები სავსეა ისტერიული მოწოდებებით უნგრელი ხალხისადმი და უნგრეთის არმიისადმი—არ მიატოვონ უნგრეთის გერმანელი „მოკავშირე“, აგრეთვე სავსეა მკაცრი მუქარით „მხდალთა და სულმოკლეთა“ მიმართ. ახალი „თავდაცვის მინისტრი“ გენერალი კაროლ ბერეცკი თავის ბრძანებაში იმუქრება, ყველა ის უნგრელი, რომელიც უარს იტყვის გერმანიის მხარეზე ბრძოლაში მონაწილეობაზე, მიჩნეულ იქნება ისეთ პირად, რომელსაც „არ გააჩნია ნაციონალური გრძნობა“ და გიფრთხილებს იძლევა ისინი „განდეგილნ იქნებიან ერის რიგებიდან“, ესე იგი გაქცეულნ იქნებიანო. უნგრეთის მეორე „მინისტრი“ რაინაში მოსახლეობისადმი მიმართვაში იმუქრება, რომ „მთავრობა“, რომელსაც ის წარმოადგენს, შესძლებს „უზრუნველჰყოს მტკიცე წესრიგი მის განკარგულებაში არსებულ ყველა საშუალებით“, და რომ ეს „მთავრობა“ არ დაუშვებს, რომ „ვინმე თავს დაესხას ქურდულად“ იმათ, ვინც თანახმაა განაგრძოს ბრძოლა და გერმანიის ერთგული რჩება.

დღემდე არავითარი ცნობა არ ჰრის, თუ რა ბედი ეწია ან სად იმყოფება რეგენტი ჰორტი.

ჩერნოვცი, 17 ოქტომბერი. (საკდესი). გვიან საღამოს ბუდაპეშტის რადიომ გადასცა სალაშის „მთავრობის“ წევრ გაბორ ვაინას მოწოდება. მოწოდება ცხადყოფს, რომ სალაშის „მთავრობის“ რეალური ძალაუფლება ფრიად უმნიშვნელოა და ეს „მთავრობა“ უნგრეთის მოსახლეობის უძლიერეს წინააღმდეგობას ხვდება. გაბორ ვაინა მოითხოვს, რომ „ყოველი უნგრელი თავის პოსტზე დარჩეს“, და იმუქრება, რომ „ვინც მთელ ძალას მუშაობას არ ახმარებს, მესაბოტაჟედ ჩაითვლებაო“. გაბორ ვაინა დასძენს, „მესაბოტაჟეები უმაღლესი სასჯელით დაისჯებიანო“.

ამრიგად, გაბორ ვაინას მოწოდება მოწმობს, რომ სალაშის ფაშისტური ხროვის წინააღმდეგ მიმართული გაფიცვა გრძელდება.

გაბორ ვაინა ცდილობს თავის მოწოდებაში სასტიკი სასჯელით დააშინოს უნგრეთის მოსახლეობა, რომელიც სალაშის ბრძანებებს არ ეორჩილება.

ჩერნოვცი, 18 ოქტომბერი. (საკდესი). სალაშის ხელისუფალთა მოწოდებანი და განკარგულებანი, რომლებსაც ბუდაპეშტის რადიო გადასცემს, მოწმობენ, რომ ვითარება ბუდაპეშტში კვლავ ფრიად დაძაბულია და რომ სალაშის ხროვა მოსახლეობის უძლიერეს წინააღმდეგობას ხვდება.

ბუდაპეშტის პოლიციის უფროსმა რადიოთი გამოაქვეყნა ბრძანება, რომლითაც კვლავ იდასტურებს, რომ მოსახლეობას კატეგორიულად აკრძალული აქვს სამზე მეტი კაცისაგან შემდგარ ჯგუფებად შეიკრიბოს არა მარტო ქუჩებში, არამედ ბინებშიც. ბრძანებაში ნათქვამია, რომ დაღამების შემდეგ ქუჩებში ყოფნა შეუძლიათ მხოლოდ პოლიციის ორგანოების წარმომადგენლებს, გერმანელ და უნგრელ სამხედრო მასტრთან, აგრეთვე კომუნალურ საწარმოთა მუშა-მოსამსახურეებს, თუ ეს გამოწვეულია სამსახურებრივი საჭიროებით. ბუდაპეშტში ჩასულმა პირებმა თავიანთი სამგზავრო ბილეთით უნდა დადასტურონ, რომ ამა და ამ დღეს ჩავიდნენ რკინიგზით ან გემით, და ასევე მოვალენი არიან დაუყოვნებლივ წავიდნენ თავიანთ სახლში. ქუჩებში მიმოსვლა ნებადართულია აქვთ მხოლოდ განსაკუთრებულ განმასხვავებელ ნიშნიან სამხედრო ავტომობილებსა და გერმანულ ნომრიანიან ავტომობილებს. პოლიციის უფროსი გაფრთხილებას იძლევა, რომ ამ განკარგულების დარღვევას მოჰყვება დაუყოვნებლივი დაპატიმრება.

უნგრეთის გენერალური შტაბის უფროსმა ბრძანება გამოსცა, რომელშიც აღნიშნავს, რომ ბევრმა უნგრელმა ჯარისკაცმა და ოფიცერმა „დაარღვია თავისი მოვალეობა“ და თვითნებურად დასტოვა ნაწილი. გენერალური შტაბის უფროსმა წინადადება მისცა ამ პირთ დაბრუნდნენ უახლოეს ნაწილებში. ამასთან, ისიც, ვინც ამას 20 ოქტომბრის შუადღემდე შეასრულებს, პპირდება სასჯელისგან განთავისუფლებას. ამ ჯარისკაცებსა და ოფიცრებს, რომლებიც აღნიშნული ვადისათვის არ დაბრუნდებიან, როგორც ბრძანებაში ნათქვამია, გადასცემენ სველ სასამართლოს და ისინი სიკვდილით დაისჯებიან. ასევეა ბრძანება გამოაქვეყნა რადიოთი ბუდაპეშტის გარნიზონის კომენდანტმაც.

სალაშის „მთავრობის“ შინაგან საქმეთა მინისტრმა — რაინაშმა რადიოთი მიმართა მოსახლეობას და სასტიკად დაემუქრა ებრაელ მოსახლეობას, რითაც ერთხელ კიდევ დადასტურა, რომ სალაშის „მთავრობა“ ბერლინის მითითებით მოქმედებს. მან მოსახლეობა გაფრთხილა, რომ მზადდება ახალი ანტებრაული განკარგულებანი, რომელთა დარღვევა დასჯდება „საგანგებო დროის კანონების მიხედვით“, ესე იგი სიკვდილით, თუ რა ხასიათის არის ახალი „ანტისემიტური ანტისემიტური დეკრეტები, რომელებსაც სალაშის „მთავრობა“ ამზადებს და რომ მზადდება უნგრეთის ებრაელი მოსახლეობის მასობრივი ელტა, ამას მოწმობს ბუდაპეშტის პოლიციის უფროსის განკარგულება, რომელიც ებრაელებს უკრძალავს იმ სახლებიდან გამოსვლას, სადაც ისინი ცხოვრობენ. ამ სახლების ჭიშკრები დაკეტილი უნდა იყოს დღე და ღამ. ბრძანებაში ნათქვამია, რომ არაებრაული წარმომობის პირს არა აქვს უფლება ებრაელები ინახულოს.

საომარი მოქმედება ბელგიაში

ლონდონი, 19 ოქტომბერი. (საკდესი). მოკავშირეთა საექსპედიციო ძალების უმაღლესი სარდლობის შტაბის ცნობაში ნათქვამია: შელდის სამხრეთით მოკავშირეთა ჯარებმა ბრესკენსიდან წინ წაიწიეს დაახლოებით 3 ათასი იარდით. მოკავშირეებმა წარმატება მოიპოვეს სკოონდეიკეს აღმოსავლეთით და ეიზენდეიკეს სამხრეთით. ჰოლანდიაში სოლად შეჭრის რაიონის აღმოსავლეთ ნაწილში დღეს დილიდ დაკავებულია ვენრაი.

მოკავშირეთა ჯარების ნაწილები ბრძოლებს ეწევიან ყოველი სახლისათვის აახენში. მტერი შეუპოვარ წინააღმდეგობას გვიწევს. ავიაგამანადგურებლები და გამანადგურებელი ბომბდამშენები ურტყამდნენ შენობებს ქალაქის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, სადაც მტრის ჯარები გამაგრდნენ. უშუალოდ აახენის ჩრდილოეთით მოკავშირეთა ნაწილებმა დიდძალი ტანკები აიღეს. ბრძოლა ამ ადგილებში ძალიან ძნელია, ამბობენ, ეს ადგილები ბუნებრივ ციხეებად ქცეულა. ბუდაპეშტის რადიო კვლავ გერმანელებისა და ფერენც სალაშის ფაშისტური ხროვის ხელშია, სალაშისა, რომელმაც შეჰქმნა ბერლინიდან მიღებულ ბრძანებათა სრულიად მორჩილი მარიონეტული „მთავრობა“. ამავე დროს, როგორც სჩანს, კვლავ არსებობს ჰორტის მომხრეთა მთავრობაც.

გერმანული პროპაგანდა ცდილობს შეჰქმნას შთაბეჭდილება, თითქოს სალაშის „მთავრობის“ მდგომარეობა საკმაოდ მტკიცე იყოს ამბსათვის, რომ ჰიტლერული გერმანიის მხარეზე შეინარჩუნოს უნგრეთი. მაგრამ თვითონ სალაშისა და მისი „მინისტრების“ განცხადებების კილოდან და შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ ახალ „მთავრობას“ არათუ რაიმე არსებითი დასაყრდენი არ მოეპოვება არმიასა ან მოსახლეობაში, არამედ უნგრეთში მეტად ფართოდ არის გავრცელებული ანტიგერმანული განწყობილება, ომიდან გამოსვლის მისწრაფება და სალაშის „მთავრობა“ უძლიერეს წინააღმდეგობას ხვდება.

საომარი მოქმედება ხმელთაშუა ზღვის ასპარეზზე

ლონდონი, 18 ოქტომბერი. (საკდესი). საომარი ოპერაციების ხმელთაშუა ზღვის ასპარეზზე მოქმედი მოკავშირეთა შეიარაღებული ძალების შტაბის ცნობაში ნათქვამია, რომ ბოლონიაში მიმავალი გზის ჩრდილოეთით მე-8 არმიის ნაწილები ფართო ფრონტით მიადგნენ მდინარე პისჩიატელოს და ამკამად ორ მილზე იმყოფებიან სამრეწველო ქალაქ ჩეზენიდან.

ფრონტის ცენტრალურ უბანზ